

ékeselt 1882 maj. 26

A NAGY-BÁNYAI REFORM. EGYHÁZMEGYE

1881. június 29-én

SÁRKÖZÖN TARTOTT KÖZGYÜLÉSÉNEK

J E G Y Z Ő K Ö N Y V E.

Csanálosi György esperest és Mándy Bertalan s. gondnok
elnöklete alatt.

J e l e n v o l t a k :

Széles Endre,
Lengyel András,
Bencsik István
egyházi tanácsbírák.

Márton Bálint
világi tanácsbíró.

J e g y z ő : Bencsik István.

Barkász Albert, Bodor Pál, Balogh István, Czelder Márton, Fekete Pál, Gaál Péter, Hajdu Albert, Lugosi Dániel, Molnár Lajos, Nagy Elek, Szabó József, Gulyás Lajos, Szél György, Szabó Lőrincz, Tóth Dániel lelkészek; Hajdu Zsigmond, Sátor Dávid, Sarkady Mihály segédlelkészek, néhány tanító s egyházi képviselők.

Esperest ur Isten segítségül hívásával megnyitja a gyűlést.

38. Esperest ur előterjeszti, miszerint a választás alatt álló esperest és segédgondnokra vonatkozó szavazatok felbontása, valamint más elintézésre váró sürgős ügyek megbeszélése s ellátása szempontjából, az elnökség — folyó évi tavaszi közgyűlésünk 37-ik szám alatti meghagyásából kifolyólag — kötelességének ismerte a közgyűlést összehívni, s mindenekelőtt indítványozza, hogy a szavazatok felbontására egy bizottság neveztessék ki.

Az elnökség intézkedése s közelebb indítványa helyeseltetvén, szavazatbontó bizottsági tagokul Márton Bálint,

Gulyás Lajos, Szabó Lőrincz és Sátor Dávid oly utasítással küldetnek ki, hogy az eredményről jelentéseket beterjeszteni e gyűlés folyama alatt siessenek.

39. Ugyancsak esperest ur jelenti, miszerint a folyó évi államszegélyből egyházmegyénk részére kiadott 550 frt kezei közt van; ugyanazért annak kiosztásáról intézkedésre felhívja közgyűlést.

Miután a beterjesztett nagyszámu folyamodványok kellő s érdemleges átvizsgálására közgyűlésünk elegendő idővel nem rendelkezhetik: jónak látta azok átnézése, megbirálása s a segélykiosztás mikéntjének megállapítása végett, a Czelder Márton, Szél György és Lugosi Dániel személyében egy küldöttséget nevezni ki, megjegyeztetvén, hogy az egyházak 210, a lelkészek 200, az iskolatanítók pedig 140 frttal lesznek segélyzendők.

40. Olvastatott a tiszántuli egyházkerület közgyűlésének egyházmegyénkkel kivonatilag közlött 30, 31, 32-ik szám alatti végzése, melyben meghatározatván a zsinati képviselők száma, választási szabályzata; — utasításul adatik, hogy az előirányzott zsinati közköltségek összegéből egyházmegyénkre eső 420 frt mikénti előállításáról haladéktalanul intézkedvén, annak egy harmada folyó évi október 1-ső napjáig az egyh. kerületi pénztárba okvetetlenül beszolgáltatassék.

A fentebb idézett kerületi intézkedés szerint egyházmegyénknek 1 egyházi és 1 világi rendes, s ezenkívül 1 egyházi és 1 világi pót- zsinati képviselő választása tétetvén kötelességévé: — midőn közgyűlésünk a kívánt szavazatok megejtésére egyházainkat oly értelemben utasítja, hogy szavazataikat a közgyűlésileg kinevezett (Márton Bálint, Lengyel András, Császi Bálint és Balogh István urakból álló) szavazatbontó bizottság elnökének Márton Bálint tanácsbírónak jul. 20-áig úgy küldjék be, hogy a nevezett napon a szavazatok felbontása eszközöltethessék; egyszersmind az említett bizottságot felhívja, hogy a schematismusban kimutatott népesség alapján, az egyh. megyénkre kirótt 420 frtot, egyházaink között lélekszám szerint aránylagosan felosztván, az eredményt esperest urral s általa az egyházakkal azonnal tudassák, hogy az így tájékozott egyházak aztán a rájuk eső összeget, ha lehet egészben, de legalább egyharmad részben az egyházkerületi pénztárba folyó évi szeptember hó közepéig mulaszthatatlanul lefizethessék, — a pénz beszédésének módozata, vagy honnan leendő előállítása az egyházak belkörü intézkedésének hagyatván fenn.

41. Mikolai lelkész Bartha Mór az egyháztanács folyó évi jun. 19-én tartott gyűlése jegyzőkönyvének 2-ik sz. alatt hozott azon határozatát terjeszti be, melyszerint, tekintettel a közelebb ott uralkodott járvány s másnemű mostoha körülmények miatt tanítás körül szenvedett hiányokra; tekintettel főleg arra, hogy a tankötelesek száma a 100 at jóval túlhaladja s így a tanító munkássága — kinek önfenntartási czélból földmíveltetéssel is kell foglalkoznia — tulzott mértékben van igénybe véve; — iskolatanító Zeke Vinczének azon ajánlata, hogy az egyháztanács jóváhagyása mellett, a maga költségén egy alkalmas segédtanítót kész tartani: örömmel fogadtatott, helyesléssel találkozott.

Ezen egyházi tanácsülés végzésének jóváhagyása egyházmegyeileg leendő megerősítése kérelmeztetik.

Közgyűlésünk figyelembe véve az egyh. tanács kifejtett indokait, Zeke Vincze iskolatanítónak a fenthivatolt egyházi végzésben körülírt kikötések és feltételek mellett a czélzott s. tanító hívhatását megengedi, s az egyh. tanács határozatát ezennel megerősíti.

42. Sarkadi Mihály rozsályi előkönyörgő — mint bejegyzett káplán — támogatva az egyház előjáróságától, azon kérrrel fordul közgyűlésünkhöz, hatalmaztassék fel Rozsályban a kereszteleés és urvacsora osztásra, s jövőre mint káplán-tanító tekintessék.

Miután nevezett s. lelkész mindkét vizsgát letette s egyházmegyénkben régibb idő óta káplánkodik, kérelme teljesíthetőnek kimondatik s neki a kápláni czim, minden ez irányban formálható s netalán a felügyelő lelkész hátrányára eső igények kizárásával megadatik.

43. Ugocsa megyei születésű Biky Ferencz végzett theologus, s segédlelkészi hivatalra képesített atyafi, bizonyítványa felmutatása mellett, egyházmegyénkben leendő bekebeleztetését s egyszersmind a s.-ujlaki egyházban — hova meghívást nyert — káplán tanítói alkalmazását kérelmezte.

Mint kitűnő bizonyítványnyal ellátott egyén, örömmel bekebeleztetik s közelebb mint s.-ujlaki káplán tanító elismertetik, minthogy azonban segédlelkészi képesítéseit más egyházkerületben nyerte, bekebeleztetése jóváhagyás és megerősítés végett a Tiszántuli egyházkerületi gyűlésre — szabályszerűleg — felterjesztetni rendeltetik.

44. Tavaszi közgyűlésünk 31-ik sz. alatt hozott végzésével N.-Paládon, egyházi vagyon hűtlen kezelésével vádolt gondnok elleni vizsgálat végett kinevezett küldöttség beterjesztett jelentése szerint, a Kereskényi Pál gondnok ellen felmerült vádak érdemlegeseznek ismertetnek el.

1-ör. Mert számadása okmányokkal ellátva, a helyi presbyterium által átvizsgálva s ítélettel felruházva nincs.

2-or. Mert a szerződésileg 1000 frtért felvállalt templom javítását egyházgyűlési utasítás vagy felhatalmazás nélkül 1436 frtba kerítette.

3-or. Mert az egyházi szabályok teljes mellőzésével lelkészi jelenléte s annak megkérdezése, s tanácsa kikérése nélkül, úgy szólva önhatalmilag, az ugynevezett Eger erdőből, — melynek tölgyfái szabályszerű árverésen előbb 4026 frton megvétettek — kiválogatási joggal, vagyis az erdő lehető becsértékének feláldozásával 400 szál-fát 1400 frton adott el; mely 400 drb fa azonban szerencsére még érintetlenül áll.

4-er. Végül a panaszlott erdő eladási ügyben megejtett vizsgálat folyamán azon sajnós körülmény is feltűnt, miszerint még a Kereskényi Pál gondnoksága előtt tervbe vett templom építési költségek fedezésére elrendelt egyházi tökepeknek beszédésénél, akkori gondnok Bagó Lászlót arra birta, hogy az egyházmegyei ügyvéd mellőzésével, rokonát Nagy Bertalan ügyvédet bizza meg a törvényes eljárással, a ki 100 frt előleget felvevén, alig 30 frt tartozást hajtott be, s végül még is körülbelől 400 frt perköltséget számított fel s fizettetett — bírói ítélet mellett — az egyházzal, mely hallatlan zsarolás által előidézett nagy károsodásnak, ha nem is egyenes, de részbeni okozója említett jelenlegi gondnok Kereskényi Pál lön.

Miután közgyűlésünk úgy a felolvasott küldöttségi jelentés, mint helybeli lelkész Csanálosy György szóbeli előadásából, a gondnok s néhány társai önkényes eljárása által, az egyház kárára elkövetett törvénytelenégekről teljesen meggyőződött, nevezett Kereskényi Pálnak az egyházi vagyon és ügyek kezeléséről — küldöttség által lett felmentetését teljesen felszerelt s igazolt számadása mielőbbi beterjesztésének meghagyása mellett — helybenhagyja, megerősíti.

A 400 drb fa eladása, — mint az egyházra nézve hátrányos, sőt igen nagy mértékben káros eljárás, — miután az törvényes egyházi felhatalmazás s a szabályoktól eltérőleg eszközöltetett, semmisnek nyilvánítatik, — a vásárlók pedig ügyfeleikkel leendő tetszés szerinti kiegyezésre, valamint az egyház hivek az 1400 frt vissza fizetésre utasíttatnak.

A templom igazítására gondnok által tett felülfizetés, ki jelentésével annak, hogy törvényes eljárásnak közgyűlésünk csak azt ismerheti el, mely a lelkész jelenléte által törvényesített egyházi gyűlések utasításából ered, — any-

nyival inkább gondnok terhére hagyja, mert ezen felülfizetést — közelebbről is kétségtelenül jól ismert indokokból, maga a helyi egyháztanács sem fogadta el.

Végül az egyháztanács utasítatik, hogy az egyház kint levő adósságait az aratás megtörténtével azonnal — teljes eréllyel hajtsa be, s az egyházat azon káros zavarból, melybe az egyházi előjáróság — szabályokat, gyűlési határozatokat, ignoráló eljárásával ejtette, emelje ki s hozza a n.-paládi egyházat azon helyzetbe, melyet annak tekintélyes állása méltán megkövetel.

A jelenlevő Kereskényi Pál a templom igazítási felülfizetésben lett elmarasztaltatása ellen fellebbezési szándékát nyilvánítván, kívánsága teljesíttetni rendeltetett.

45. Az államsegély osztó bizottság beterjesztett munkálata felolvasatván, e munkálat azon módosítással, hogy Hajdu Albert misztóthfalusi lelkész helyett, — mint ki már több ízben volt segélyben részesítve, s most még taníttatási költségek sem terhelik, Bartha Pál dobrács-apáti aggot s elerőtlenült lelkész segélyeztessék — helyben hagyott. Eszerint segélyezendők lesznek:

az egyházak közül: a batizi, misztóthfalusi, adorjáni rendes és pálfalvai leány egyházak 40—40 frttal, a t.-berki és nagykolcsi egyházak pedig 25—25 frttal 210.

Lelkészek között: Bartók Ambrus, Hajdu Péter, Bartha Pál, Pásztor István, Barkász Albert, Bodnár János, Gaál Péter, és Kalmár Viktor 25—25 frttal — 200 frt.

Tanítók között: Balogh Áron, elnyomorodott s így hivatal nélkül maradt egyén 30 frttal, Albert József 20 frttal, Szabó Bénémin, Mészáros István, Sipos János, Csepei Miklós, Baló András 15—15 frttal — 140 frt.

46. Andorkó Sándor volt rozsályi előkönyörgő beterjesztett folyamodványában előadja, miszerint a jövedelme egy részét képező 10 holdnyi földbirtokból hivataloskodása megkezdésével csak 3 holdat használt fel a tengeri alá, az őszi alá kerülendő 7 holdat azonban részint a földek kimerültsége, részint pedig a beállott esőzések miatt nem vethet be; mostan bekövetkezett változásával tehát az általa nem használhatott 7 hold szántóföld lehető jövedelme erejéig magát kárpótoltatni kéri.

Miután a panasz tárgyát képező szántóföldek, részben a folyamodó mulasztása, részben pedig embertől nem függő akadályok folytán nem vettethettek be: panaszló kérelmével annyival inkább elutasítatik, mert a tavaszi termény egyházmegei gyakorlatszerint mindig az új hivatalnok jövedelmét képezi.

47. Olvasatott az apai küldöttség jelentése, mely szerint a lel-

kész és gondnok ellen, Kató Ferencz és társai által emelt vádak be nem bizonyíthatók és így alaptalanoknak nyilváníttatnak; az apahegyi pénzügy azonban bár az egyházmegye ez irányban rég megtette a kellő intézkedéseket — még most is a legnagyobb rendtelenségben van, nemcsak hogy a tőke pénzek be nem szedettek, de a kamatok sem fizettetnek rendesen; annyira, hogy az apahegyi tanító, ki fizetéseit a kamatokból nyerné az egyháztanács ezen mulasztása miatt kellő díjazás hiányában nyomorogni kénytelen, és ezen abnormis helyzet okát küldöttség abban találja, mert az egyház gondnoka s a presbyterek egy része adósági viszonyban sőt perben van az egyházzal.

Közgyűlésünk ezen küldöttségi véleményes jelentés alapján az apai előjáráságnak ezennel meghagyja, hogy az apahegyi leány egyház pénze e jegyzőkönyvi kivonat vételével felmondattván, kamataival együtt jövő évi január 1-ső napjáig mulhatatlanul beszedessék s takarékpénztárba helyezzessék.

Továbbá: a gondnok s az egyh. tanács azon tagjai, kik az egyházzal adósági viszonyban állanak, állásuktól ezennel felmentetnek.

Végre nem hagyhatja közgyűlés megrovás nélkül, a Kató Ferencz és társai által beadott folyamodványban használt s magoknak megengedett némely kifejezéseket, s midőn ezekért őket megdorgálja, egyszersmind velők együtt figyelmeztetni kíván minden folyamodót, miszerint lehető sérelmeik orvoslását keresni van ugyan joguk, de kérvényeiket úgy igyekezzenek szerkeszteni, hogy annak kifejezései a személyeskedéstől mentek legyenek s a közerkölcsiséget ne sértsék; mert az ilyenmű folyamodványok tárgyalás alá nem fognak vétetni.

48. Esperes ur jelenti, miszerint egyházmegyei végzés és rendelet folyán hivatalából kifolyólag felhívta berenczei Kovács Jenő szolgabíró, múlt év szeptember havában Sárközön tartott tanácsülés 27. sz. alatt a kis-paládi makacs egyházi hívek ellen hozott végzéseinek foganatosítására, azonban a szolgabíró ur hivatkozással a ref. egyház nagyon is kiterjedt autonomicus intézményére, nem tartja hivatali hatóságát illetékesnek a jegyzőkönyvi kivonatban foglalt kérvénynek végrehajtására, annyival inkább, mert az egyház ilyenmű ügyeiben a beavatkozásra a szolgabírónak sem honi kihirdetett törvényeink, sem pedig a megyei szabályrendeletek vagy szokás jogot nem adnak; azonban joakaratu közbenjárását felajánlja.

Megütközéssel értesült egy. megyei közgyűlésünk nevezett szolgabíró urnak átiratában foglalt amaz állításáról

hogy „a ref. egyház kiterjedt autonomicus intézményeinél fogva nem tartja a hatóságot illetékesnek, a hozzá terjesztett egyh. megyei végzés végrehajtására.“ Hiszen épen ezen kiterjedt autonomicus intézmény adja protestáns egyházunknak azon jogot, hogy egyházi ügyekben törvényes fensőbb hatósága által szabadon, minden megszorítás nélkül önmaga intézkedhessék; ha tehát a nagybányai egyh. megyének joga volt közelebb a kis-paládi ügyben az engedetlen egyháztagokkal szemben intézkedni, ellenök ítéletet hozni, nagyon természetes, hogy a szolgabíró ur hangsúlyozott érve elesik, s a szükségelt sőt kérelmezett végrehajtási beavatkozás egy általában nem lehet jogosulatlan s illetéktelen, annyival inkább, mert hazánk mindenféle szerkezetű s rendszerű kormánya elismerte azt, hogy a protestánsokra nézve országos törvény erővel bíró kánonok rendeleteinek végrehajtásában a polgári hatóságok, az egyházi hatóságoknak, szükség esetén segédkezet nyújtani törvényesen köteleztetvék, — különben minden intézkedéseink a végrehajtó hatóság hiányában illuzoriussá válnának; elismerte a végrehajtás megadásának kötelezettségét maga Szathmármegye s mindenidőben megis adta a kért segélyt; a több példák közzül elég legyen csak arra hivatkoznunk, hogy 1726-ban a canonica visitatio Dobon a templom megcsináltatására szolgabírói segélyt is kér és az meg adatik stb. különben a szolgabíró ur ígért közbenjárásának eredménye elváratik, s eredménytelenség esetében az ügy, a megyei alispáni hatósághoz fellebbeztetni rendeltetik.

49. Soltész János s néhány lelkész társa indítványozzák, hogy a közelebbi tisztujítás alkalmával két jegyző választassék s a tanácsbírákra egyszerre történjék a szavazás.

Az indítvány helyesléssel elfogadtatott.

50. A gyámpénztárnok s kezelő választmányi tagságra begyűlt szavazatokat felbontó küldöttség jelentése szerint, gyámpénztárnokká Balog István, kezelő választmányi taggá pedig Bodnár János lelkészek választattak.

Tudomásul vétetik, s az elválasztott gyámpénztárnok feleskettetvén, — a pénztár átvételére utasítottatott.

51. Az esperes és s. gondnoki hivatalra begyűlt szavazatok felbontásával megbízott küldöttség betérjeszti, miszerint esperességre Bencsik István 15, Soltész János 12, Csanálosy György 7, Lengyel András 2, Ferenczi Károly 2, Czelder Márton 2 s. gondnoki hivatalra pedig Mélt. Ujfalusi Miklós ur 19, Mándi Bertalan 9, Márton Bálint 8, Nagy Béla 3, Császi Bálint 1 szavazatot nyertek.

Általános többséget e szerint senki nem nyervén, miután a harmadik helyre szabályszerint kijelölendő egyének s jelesen Csanálosi György és Márton Bálint határozottan kijelentették, hogy magukat újabb szavazás alá kijelöltetni egy általában nem engedik, egyh. megyei közgyűlésünk — tekintettel arra, hogy egyházmegyénk viszonyai az elnökök mielőbbi megválasztatását sürgetve követelik — hogy az újabb eredménytelenség eshetősége kikerültesse, jelenleg kivételesen úgy az esperességre, mint a s. gondnokságra csak a két legtöbb szavazatot nyert egyént, és így esperességre Bencsik Istvánt és Soltész Jánost; s. gondnokságra pedig Ujfalusi Miklóst és Mándi Bertalan urakat tüzi ki, azon figyelmeztetéssel, hogy szavazatok 2 frt büntetés terhe alatt július 20-án e célra kinevezett bizottság elnökéhez, Pettyénbe úgy küldessenek be, hogy a nevezett napon azok már fel is bontathassanak; a bizottság pedig felhivatik, hogy a szavazási eredményt esperesi hivatallal azonnal tudassák; végül a megválasztandó esperesnek a tisztikar megalakítására nézve a kellő intézkedések megtétele első kötelességévé tétetik.

52. Esperes ur felmutatván a Tiszántuli egyházkerület f. évi május 2—8 napjain tartott közgyűlésének, az országos egyházi segély alaptervezetére, valamint a nagykárolyi egyh. megye által indítványozott — jelenleg érvényben álló — lelkes választási szabályok módoszatára vonatkozó 35 és 62. sz. alatt hozott végzéseit: felhívja közgyűlést, ezen végzések értelmében leendő intézkedésre.

A szőnyegen forgó igen nagy fontosságú tárgyak érdemleges megvitatására közgyűlésünk jelenleg elegendő idővel nem rendelkezvén, kebeléből Czelder Márton, Gulyás Lajos, Lajos György és Báthy Károly atyafiakat azon megbizással küldi ki, hogy ama rég idők óta hangoztatott s egyházi életünk jövőjére mélyen kiható nagy horderejű tárgyakat érdemileg megvitatván, azokról jól átgondolt véleményüket a közelebb tartandó egyházkerületi gyűlésre beterjeszteni tartsák kötelességüknek.

Ezek után a gyűlést esperes ur áldás kívánatok között berekeszti.

Mind ezen számok felolvastatván meghitelesítették.

Kelt mint fent.

Bencsik István sk.

egyh. megyei jegyző.

A NAGYBÁNYAI REFORMÁLT EGYHÁZMEGYE

1881. év szeptember 20-án

SÁRKÖZÖN TARTOTT KÖZGYÜLÉSÉNEK

J E G Y Z Ő K Ö N Y V E.

Bencsik István esperest és Ujfalussy Miklós segédgondnok urak
elnöklete alatt.

J e l e n v o l t a k:

Egyházi tanácsbírák:

Lengyel András (házipénztárnok.) Nagy Béla.

Szoboszlai István.

Világi tanácsbírák:

Császi Bálint.

Márton Bálint.

Kölcsey Antal.

Czelder Márton egyetemes értekezleti elnök, Szél György, Szabó Lőrincz, Gál Péter, Fekete Pál, Papolczi Károly, Molnár Lajos, Barkász Albert, Lugossy Dániel, Szabó József, Bartha Mór, Szikszay János, Melegh Albert, Gergely Károly, Kálmán Sándor, Barkász Bálint, Hajdu Albert, Gulyás Lajos lelkészek; Biky Ferencz, Hajdu Zsigmond, Kató Béla segéd lelkészek; Szabó Albert felvidéki tanító egyleti elnök, ezeken kívül néhány egyház képviselője s több hitrokon.

53. Esperest ur, egy tartalomban gazdag, eszmékben magasztos, szellemben emelkedett imával, áldást kérvén a Mindenhatótól az anyaszentegyház építésére irányuló jóakaratu munkásságra, betérjeszti érdemtéljes elődje Csanálossi György nyugalomba lépett esperest ur levelét, melyben kifejti, hogy az esperesti és segédgondnoki hivatalra beérkezett zavazatok eredményét, illetve az esperest és segédgondnok megválasztását, mi okon nem az egyházmegyei közgyűlés határozata alapján, hanem csak a szavazatbontó bizottság jegyzőkönyve által terjesztette fel az egyházkerületi közgyűlésre.

Egyházmegyei közgyűlésünk tekintettel az alaposan indokolt s a sajátságos helyzet és körülmények kényszerűsége által parancsolt eljárásra, a nyugalomba lépett esperest ur jelentését helyeslő megnyugvással tudomásul veszi s egyházmegyénk törvényes alapon megválasztott új elnökeit megnyugvással fogadja.

54. Esperest ur, hivatalba lépése alkalmából, az elméket és sziveket megragadó beszédben, megköszönte a megválasztatásában irányába nyilvánult bizalmat, majd kifejtve hivatalos eljárásában követhető elveit, támogatást, közreműködést kérve, szolgálatát Isten anyaszentegyházának felajánlva, reményteljes örömmel üdvözli elnök társát;

Melynek elhangzása után egyházi életünk veterán bajnoka Ujfalussy Miklós segédgondnok ur emelt szót nagy és erőteljes vonásokban ecsetelvén, a reformált egyház s ebben a mi egyházmegyénk nehéz közdelmeit az abszolút uralom szomorú éveiben, lelke egész buzgóságával ajánlja fel magát szolgálni az általa szilárd meggyőződéssel, még az üldözés napjaiban is szentnek vallott ügyet.

Esperest és segédgondnok urak, emelkedett szellemű beszédjük, áldásteljes működésük zálogául tekintetvén, őszinte lelkesedéssel — hangos éljenekkel üdvözöltetnek.

55. Esperest ur, a jelen gyűlés folyamára, az üresedésben levő jegyzői széket betölteni kéri.

A közfelkiáltás útján nyilvánuló bizalomnak engedve, mint helyettesített jegyző Gulyás Lajos nagybányai lelkész székét elfoglalja.

56. Olvastatott az egyházmegyei közgyűlés által kiküldött szavazatbontó bizottságnak, a zsinati képviselőt tárgyában beterjesztett három rendbeli jegyzőkönyve, mely szerint, a beérkezett negyvenkét szavazat közül, Bencsik István 22 szavazattal egyházi, Ujfalussy Miklós 36 szavazattal világi zsinati rendes képviselőkül, Soltész János 25 szavazattal egyházi, Nagy Béla 23 szavazattal világi zsinati pótképviselőkül megválasztattak.

Egyházmegyei közgyűlésünk a szavazás eredményét öröndetes megnyugvással veszi tudomásul — ennek a zsinati központi bizottsághoz beterjesztését elrendeli, hogy Bencsik István esperest, Ujfalussy Miklós segédgondnok, mint zsinati rendes képviselő — Soltész János ombodi lelkész, Nagy Béla egyházmegyei tanácsbíró, mint zsinati pótképviselő részére, a megbízó levelek kiállittassanak.

57. Esperest ur felhívja az egyházmegyei közgyűlést azon nagy fontosságú kérdés feletti nyilatkozatra, hogy jövőben az egyházmegyei közgyűlések, hol és miképen tartassanak?

Egyházmegyei közgyűlésünk, e nagyfontosságú ügyben, az egyes egyházakat tartván határozat hozatalra illetékes és hivatott tényezőknek, a kérdés vitatásába és eldöntésébe nem bocsátkozik; ennél fogva esperest és segédgondnok elnöklete alatt Czelder Márton, Gulyás Lajos, Szél György, Márton Bálint, Nagy Béla, Kölcsey Antal, Böszörményi László urakat, kebeléből azon megbizással küldi ki, miszerint a közgyűlés tarthatására az egyházmegye határain belül többféle módozatot feltüntető javaslatot dolgozzanak ki, és ezt az egyes egyházakkal, záros határidő alatt írásban teendő nyilatkozat tételre felhívás mellett közöljék.

58. Esperest ur jelenti, miszerint az egyházmegyei tisztikarra beérkezett összesen 40 szavazat s ebből kifolyólag indítványozza, hogy ezek felbontásával, a zsinati képviselőt tárgyában alakított szavazatbontó bizottság bizassék meg.

Elfogadtatik, jelentésük bevértván.

59. Olvasztatott az országos reformált egyházi segélyalap, és a lelkész választási szabályok zsinati terve feletti véleményadásra kiküldött bizottság jelentése.

Tudomásul vétetett.

60. Esperest ur beterjeszti a gyámintézeti kezelő választmány f. évi szeptember 7-én Szatmártt tartott közgyűlésének jegyzőkönyvéből a 10-ik számot, mely szerint Árokháti István józsefházai lelkész, az intézetnél 277 forint 11 krral adós maradt, melylyel kapcsolatban a kezelő választmány azon nézetét nyilvánítja, miszerint a fent irt összeg biztosítására, szükségesnek és egyedül célra vezetőnek, az elhunyt folyamatban levő hivatali fizetésének lefoglalását tartja.

A gyámintézeti kezelő választmány javaslata elfogadtatik, s a helyi gondnoknak a lelkészi fizetés pontos behajtása s gyámintézeti pénztárnok Balogh István kis-kolcsi lelkész közbejöttével értékesítése szoros felelősség terhe alatt meghagyatik. Ugyancsak nevezettek elhunyt Árokháti István lelkész egyházmegyei pénztári tartozásának, összesen 26 fr 52 krnak hasonló módon biztosítására és kiegyenlítésére s ekképen a közérdek megóvására megbizatnak.

61. Esperest ur jelenti, miszerint Józsefházán az özvegy lelkészné — Árokháti Istvánné — a templomi szolgálatok teljesítésére nézve, egyezséget kötött a helyheli tanító Török Beniáminnal, a csonka év lejártáig.

Tekintve a helyi viszonyokat és körülményeket az egyesség helyben hagyatik, úgy azonban, hogy az egyház további felügyeletével, mint szintén az előfordulandó keresztesítés, esketés, temetés végzésével, Ferenczy Károly aranyos-medgyesi lelkész bizatik meg.

62. Ugyancsak esperest ur jelenti, miszerint a józsefházai egyház pénzügyei ismét zavart állapotban vannak, amennyiben az egyházi előjáróság némely tagjai az egyházmegyei határozat alapján takarékpénztárba helyezett egyházi tőke állományából önhatalmulag bizonyos összeget vettek ki.

Egyházmegyénk méltó aggodalommal és kárhoztatással veszi tudomásul az egyház tőkepénzével való ezen tiltott gazdálkodást; az ügy megvizsgálására, illetőleg a kivett pénzösszeg hova fordításának kinyomozására, a felmerülő körülmények szerinti behajtása felétti törvényes intézkedésre, Ferenczy Károly aranyos-megyesi lelkész és Böszörményi Zsigmond urak kiküldetnek, azon utasítással, hogy a takarékpénztári könyvet, az egyházi előjáróság kezéből haladéktalanul kivéve, az egyházmegyei pénztárnok gondozása alá helyezzék.

63. Esperest ur jelenti, miszerint a zsinati képviselőlet tárgyában kiküldött szavazatbontó bizottság általa utasított, az egyházmegyénkre eső 420 frt zsinati költséget, minden lélek után 2 krajczárt számítva az egyes egyházakra kivetette.

Tudomásul vétetik, elvárattván az egyes egyházaktól, kötelezettségek pontos teljesítése.

64. Tóth Dániel szavazatbontó bizottsági jegyző, beterjeszti az egyházmegyei tisztikarra, Kis-Peleske és Méhtelek kivételével, minden egyházból beérkezett összesen 40 szavazat eredményét, miszerint általános szavazattöbbséggel egyházi tanácsbírákul megválasztottak: Balogh István 21, Czelder Márton 25, Ferenczy Károly 31, Gulyás Lajos 21, Soltész János 37 szavazattal, ez utóbbi egyszersmind a főjegyzői hivatalra is általános többséget nyervén.

Az aljegyzői hivatalra, Szél György nyert 11, Tóth Dániel 6, Barkász Albert 5 szavazatot, a többi szavazatmások között oszolván meg.

A világi tanácsbírói hivatalra végre általános szavazattöbbséget nyertek: Márton Bálint 36, Nagy Béla 38, Császi Bálint 36 szavazatot; a többi szavazatok megoszlottak.

A szavazás eredményéhez képest: Balogh István kiskolcsi, Czelder Márton felső-bányai, Ferenczy Károly aranyos-medgyesi, Gulyás Lajos nagybányai Soltész János ombodi lelkészek egyházi tanácsbírákul, ez utóbbinak egyszersmind főjegyzőül választását, az egyházmegyei közgyűlés őszinte megnyugvással veszi tudomásul.

Az aljegyzőség betöltése végett Szél György, Tóth Dániel, Barkász Albert lelkészek között új szavazás rendeltetik.

A világi két tanácsbírói hivatal betöltésére, miután Kölcey Antal, ki legtöbb szavazatot nyert, az eddigi bizalmat megköszönve visszalépett, a többiekre nézve pedig a szavazatok nagyon megoszlottak: egészen új szavazás rendeltetik.

65. Esperest ur, felhivja a jelen levő megválasztott egyházmegyei tisztviselőket, névszerint Balogh István, Czelder Márton, Gulyás Lajos lelkészeket, az eskü letételére és székeik elfoglalására.

A jelenvoltak az esküt leteszik, az irántok nyilvánult bizalmat egyenként megköszönve, lelki testi erőiket az egyház hű szolgálatára felajánlva, székeiket a közgyűlés öröm nyilvánulásai között elfoglalják.

66. Lengyel András házipénztárnok a bizalmat megköszönve, mely irányában 22 éven keresztül nyilvánult, hivataláról visszavonhatlanul lemond.

A pontos és lelkiismeretes házipénztárnok lemondása, elfogadtatik, azon határozott nyilatkozatával együtt, hogy az egyházmegyei pénztárnoki hivatalt, ennek betöltéséig viselni fogja. Esperest ur pedig ezen hivatal betöltése iránti intézkedéssel megbizatik.

67. Ujfalussy Miklós segédgondnok ur, meleg szavakban emlékezvén meg a lemondott tisztikar érdemekben gazdag tagjairól, névszerint: Csanálósi György esperest, Mándy Bertalan segédgondnok, Széles Endre, Szoboszlai István, Lengyel András egyházi, Mándy Ignác, Kölcey Antal világi tanácsbíró urakról, indítványozza, miszerint hosszas éveken keresztül lelkiismeretesen és tapintatosan viselt hivataloskodásokért, az egyházmegye jegyzőkönyvileg köszönetét nyilvánítsa.

Egyházmegyei közgyűlésünk tiszteletteljesen járul az indítvány elfogadásához, a sem külső fénynyel, sem anyagi előnnyel, csak felelősséggel és teherrel járó hosszas és dicséretes hivataloskodásért méltán kiérdemelt nyugalmokba vonulásuk alkalmából, jeleseinek buzgó hivatalnokainak köszönetet szavaz, fejökre tüzi a tisztelet és szeretett virágaiból fűzött elismerés koszoruját, kívánva, hogy a jól végzett munka szép emlékezetével, a halandó ember előtt legszentebb cél érdekében hozott testi és lelki áldozat fel-emelő öntudatával, békés és boldog időket érjenek.

68. Barkász Albert méhteleti lelkész panaszt emel, miszerint egyháza, az egyházmegyei tisztikarra azért nem szavazott, mivel a szavazást elrendelő esperesti körlevél nálok nem fordult meg.

Miután a körlevél idejében lett utra indítva, a rendetlenség okának felderítésével s esetleg a botrány szerzőjé-

nek érdemleges s törvényszerű megbüntetésével esperest ur megbizatik.

69. Olvastatott a szatmárhegyi egyház prezsbiteriuma f. évi szeptember 18-án tartott gyűlésének határozata, melyből kitűnik, miszerint algondnok Szilágyi Lajos, a tisztikarra adott szavazatok aláírását megtagadta.

Miután több rendbeli nyilatkozatból kitűnt, miszerint e szabályellenes eljárásban Papolczy Károly lelkész és Szilágyi Lajos algondnok egyaránt részesek: fennálló szabályaink értelmében, az egyházmegyei pénztár javára 2 - 2 forint birságban elmarasztaltatnak.

70. Esperest ur jelenti, miszerint f. év augusztus hó 10-én, érdeemes elődje Csanálossi György urnál megjelent az egyházmegye levéltárának átvételére s felhívja a közgyűlést, az átszállítás feletti intézkedésre.

Ezzel kapcsolatban Czelder Márton indítványozza, hogy az egyházmegyei levéltár Nagybányán, a torony alatti boltozattal ellátott szobában helyeztessék el, s a levéltár rendezésével s a levéltárnoki hivattal Gulyás Lajos bizassék meg.

Közgyűlésünk, e nagy-terjedelmű s becses egyháztörténelmi adatokkal gazdag levéltárt, minden veszély ellen biztosítani akarván, az indítványt azon feltétel mellett elfogadja, ha a torony alatti szobát segédgondnok ur, ezen célra alkalmasnak találandja, és ha a nagybányai egyház, melyet ez ügyben jegyzőkönyvi uton megkeresni határozott, azt díjtalanul az egyházmegye rendelkezésére bocsátja.

E feltételek reménylhető kedvező eredménye mellett. Gulyás Lajos levéltárnoknak azon kikötéssel megválasztatik, hogy a levéltár feletti felügyeletet az egyházmegye magának fenn tartja; egyszersmind a levéltár rendezésével megbizatik, azon nyilatkozattal, hogy sok időt és fáradságot igénylő munkája teljes befejezése után, megjutalmazásáról az egyházmegye gondoskodni fog.

71. Hajdu Ambruzs, ki a nagy-kolcsi egyházban, mint tanító kellő eredménnyel működött, de körülményeinél fogva állomásáról lemondott, Adorjánba megválasztatván, kéri beterjesztett bizonyítványai alapján, az egyházmegyébe kebelezését.

Miután folyamodó, mint sikeres tanító ismeretes, beterjesztett bizonyítványai alapján, az egyházmegyébe bekebeleztetik.

72. Olvastatott az adorjáni egyház folyamodása, melyben kérelmezi, hogy a lelkészi és tanítói fizetés levelek azon pontja, mely

az elárusított kender és káposztás földek árából befolyt tőke kamatainak kiszolgáltatásairól szól, miután a lelkész újonnan épített lakás és az ehhez tartozó nagyobb kert; a tanító pedig az átengedett régi lelkészlak által méltányosan kárpótoltattak, töröltessék ki.

Egyházi rendszabályaink alapján, annak megvizsgálására, hogy vajjon a kenderföld árából nyert kamatok összege kellőleg kárpótolva van-e? Gál Péter sárközi lelkész és Péchy István közbirtokos ur kiküldetnek, jelentésök az egyházmegyei gyűlésre elváratván.

73. Esperest ur jelenti, miszerint f. év márczius hó 30—31 napján, Sárközön tartott közgyűlésünknek jegyzőkönyve 34-ik száma szerint, Soltész János ombodi lelkész és Márton Bálint egyházmegyei tanácsbíró urak, a szatmárhegyi egyházban szünni nem akaró zavarok megvizsgálására kiküldetvén, megbízatásukat az általok esperest urhoz f. évi ápril 19-én felterjesztett indokok alapján el nem fogadhatták, ezzel összefüggésben jelenti egyszersmind azt is, hogy a béke és nyugalom még mindig nem tért vissza az egyház kebelében.

Egyházmegyei közgyűlésünk fájdalmasan értesül a szatmárhegyi népes egyházban szünni nem akaró zavarokról, melyek kárára a vallásos erkölcsi életnek, ellenére a testvéri szeretet magasztos elvének, romlására az egyház, társadalmi életnek, emésztő féregként lassan, de annál veszélyesebben pusztitanak. Ennélfogva Soltész János ombodi lelkész, és Márton Bálint egyházmegyei tanácsbíró urakat, újabb megbízatással kiküldi, ismert ügybuzgóságokról feltételezván, hogy az ott uralkodó és pusztító zavarokat, a legalaposabban megvizsgálják, s az általok netalán meg nem szüntethető bajok gyökeres orvoslása végett, az egyházmegyei közgyűlésre, erélyes és czélra vezető javaslatot terjesztenek.

74. Olvastatott a nagy-kolcsi lelkész Tóth Dániel folyamodása, melyben kérelmezi, hogy miután egyházában a hivek birtok után adóznak, ezen adózási rendszer alapján, Balogh István kis-kolcsi lelkész, Szabó Albert ombodi, Török Károly uszakai tanítók szintén megadóztassanak, mint a nagykolcsi földbirtokosok.

Balogh István és Szabó Albert, élőlőszővel elismervén e kérelem jogosultságát, azadózástól nem vonakodnak; ennélfogva a távollévő Török Károly uszakai tanító utasítatik, miszerint a jogosan követelt s az egyházban megállapított kulcs szerint birtokára rovandó adót, lelkiismeretesen és pontosan fizesse.

75. Olvastatott a szamoskőrödi egyház kérelme, mely szerint a

templommal csaknem szemben fekvő Chernel József házastelkének lelkeszi lakul megvásárolhatása engedtessék meg, melyre nézve 400 forint vételárban már meg is egyeztek.

Bár egyházmegyei közgyűlésünk a szamoskőrödi egyház nemes törekvéséről örömmel értesül: mindazáltal fennálló szabályaink értelmében, a vásárlás előnyös voltának megvizsgálására, Balogh István egyházmegyei tanácsbíró és Böszörményi László urakat kiküldi, jelentésök bevéartván.

76. Polyák László udvari tanító folyamodik, miszerint a betejestett kimutatás szerint, szamoskőrödi tanitósága idejéből fennmaradt követeléseinek behajtásáról — miután az 1879. augusztus hó 20-án sárközi gyűlés 54-ik számú határozata alapján, ez érdeken megejtett vizsgálatnak semmi eredménye nem lett — az egyházmegyei közgyűlés ismételve intézkedik.

Ezen ügy jogosságának megállapításával és végre valahára igazságos elintézésével, mint küldöttek, Balogh István egyházmegyei tanácsbíró és Böszörményi László urak bizatnak meg.

77. Olvastatott a mikolai egyházba kiküldött bizottság — Szikszay János lázári lelkész és Nagy Béla egyházmegyei tanácsbíró — jelentése, mely szerint a vitás kérdések és követelések, melyek az egyház, Szilágyi József sályi és Bartha Mór mikolai lelkész között felmerültek, békésen kiegyenlítették.

Ezzel kapcsolatban olvastatott ugyanazon bizottság jelentése, a mely esperes urtól újabb kiküldetést nyert, Bartha Mór lelkész és Zeke Vincze tanító díjlevél ellenestetemes csonkítás elleni panaszának megvizsgálására.

Az egyház, mint szintén Szilágyi József és Bartha Mór között létrejött egyesség örömmel vétetik tudomásul.

A díjlevél ellenes csonkításra vonatkozó javaslat a 4-ik és 21-ik pont megváltoztatásával ekként fogadtatik el:

1. A 4-ik pont alatt Filep Gáborra adó vetendő.
2. A 21-ik pont alatt, Tegze Erzsébetre szintén adó vetendő.

78. Mészáros István apahegyi tanító kérelmezi, miszerint jözsefházai tanitósága idejéből fennmaradt követeléseinek behajtásáról, az egyházmegyei közgyűlés intézkedik.

A követelés jogosságának megállapításával, s méltányos elintézésével Ferenczy Károly egyházmegyei tanácsbíró és Böszörményi Zsigmond urak, mint küldöttek megbizatnak.

79. Olvastatott Szinfaluban lakó több református családfő folyamodása, melyben magokat a krassói anyaegyházhoz kapcsoltatni kéri.

Közgyűlésünk a szinfalusi családfők azon elhatározásáról — hogy magukat — leány egyházzá tömörülve, a krassói anyaegyházhoz óhajtják kapcsoltatni örömmel értesül, s erről az egyházkerületi közgyűlést készséggel tudósítja, vallásos buzgóságuk önkénytes nyilatkozatáért elismerését fejezvé ki.

80. Lengyel András és Soltész János lelkészek, az egyházmegyei pénztár rendezésére, külön-külön javaslatot terjesztenek be.

Mielőtt közgyűlésünk, eme nagy fontosságú és érdekű javaslatok érdemleges tárgyalásába bocsátkoznék, ezeknek az egyházmegyében köröztetését elrendeli.

81. Balogh István kis-kolcsi lelkész jelenti, miszerint egyháza érdemekben megöszült tautója Kecskeméti Sándor f. évi július 14-én elhalván, helyére az egyházmegye utólagos jóváhagyásának reménye alatt Molnár Zsigmond választatott meg.

Nevezett tanító bizonyítványai rendben találtatván, az egyházmegye kebelébe felvételik.

82. Az apai egyház előjárósága kérelmezi, miszerint Hold-Mező-Vásárhelyre eltávozott tanítója Albert József újabb követelése ellen, a vele előbb megkötött egyesség, végérvényűnek tekintessék.

A megkötött egyesség Albert József tanító által saját kezűleg aláíratván, így általa méltányosnak s igazságosnak elismertetvén követelésével elutasítatik.

83. Esperest ur jelenti, miszerint Apában a megürült tanítói hivatalra az egyházi előjáróság, Pápáról Ányos Miklós segédtanítót hívta meg, miután azonban sem iskolai bizonyítványát, sem az illető esperes részéről nyerendő elbocsátási okmányát felmutatni nem tudták, az előjáróságot megerősítési kérelmével elutasítá.

Esperes ur eljárása helyeslő tudomásul vétetik s nevezett egyénnek egyházmegyénkbe leendő bekebeleztetése, rendszeres bizonyítványainak felmutatásától tétetik függővé.

94. Esperest ur jelenti, miszerint a méhteleki lelkész, Barkász Albert és az egyházi előjáróság között, az újabban megállapított díjlevél felett támadt vitás kérdést békeséges uton kiegyenlítette.

Helyeslő tudomásul vétetik.

85. Esperest ur, a jegyzőkönyv hitelesítésére, Czelder Márton felső-bányai és Hajdu Albert misztótfalusi lelkészeket kéri fel.

Elfogadtatván, tudomásul vétetik.

Végül esperest ur a gyűlést áldás kívánással berekeszti.

Mindezen jegyzőkönyvi számok a megbizottak által hitelesítették.

Jegyzette

Gulyás Lajos helyettesített jegyző.

Ezen jegyzőkönyvet hitelesítették.

Czelder Márton mk.

Hajdu Albert mk.

felső-bányai reform. lelkész.

m. tótfalusi reform. lelkipásztor.

TÁRGYMUTATÓ

az 1881. év szept. hó 20-án tartott közgyűlés jegyzőkönyvéből.

1. Csanálossi György levele.
2. Esperest és segédgondnok beköszön.
3. Gulyás Lajos helyettesített jegyzőül megválasztatik.
4. Zsinati képviselőkre adott szavazatok eredménye.
5. Az egyházmegyei gyűlések tartásának módozatáról.
6. Bizottság a tisztikarra beérkezett szavazatok felbontására.
7. Bizottsági jelentés a segélyalap és lelkész választás felett.
8. Gyámintézeti kezelő választmány javaslata Árokháti István adósságára
9. Árokháti Istvánné egyessége a tanítóval.
10. A józsefházi zavart pénzügyek.
11. Zsinati költségek kivetése.
12. Tisztikarra beérkezett szavazatok eredménye.
13. Tanácsbírák székfoglalása.
14. Lengyel András házipénztárnok lemondása.
15. Köszönet a lelépett tisztikarnak.
16. Barkász Albert panasz.
17. Szilágyi Lajos gondnok aláírását megtagadja.
18. Intézkedés az egyházmegyei levéltárról.
19. Hajdu Ambruzs bekebeleztetik.
20. Adorjánba küldöttség rendeltetik.
21. Szatmárhegyre küldöttség rendeltetik.
22. Tóth Dániel kérvényére határozat.
22. Szamos-Kóródra küldöttség rendeltetik.
24. Polyák László követelése.
25. Mikolai küldöttség jelentése.
26. Mészáros István követelése.
27. Szinfalu Krassóhoz csatlakozik.
28. Javaslát az egyházmegyei pénztár ügyében.
29. Kis-Kolcsi tanító bekebeleztetik.
30. Albert József követelésével elutasítatik.
31. Ányos Miklóstól a bekebelezés megtagadtatik.
32. Méhteleki ügy elintézése.
33. Jegyzőkönyv hitelesítése.